

การศึกษาปัญหาในการแจ้งเบาะแสการทุจริตจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ
ของเครือข่ายภาคประชาชน “สตรอง” จังหวัดอ่างทอง

A Study of Problems in Whistleblowing on Corruption in
Public Procurement by the “STRONG” Civil Society Network
in Ang Thong Province

รัฐศาสตร์ ต้องเตือนตน¹

Ratthasat Tongtueanton¹

จิรวัดน์ เมธาสุทธิรัตน์²

Jirawat Metasuttirat²

¹ ผู้นิพนธ์ประสานงาน ข้าราชการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต.

Corresponding author, Public Officer, National Anti-Corruption Commission. E-mail: ratthasat.ton@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร.; หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Associate Professor Dr., Master of Public Administration Program, School of Management Science, Sukhothai
Thammathirat Open University, Thailand, E-mail: jirawatmeta@gmail.com

Received: 14 May 2026; Accepted: 15 June 2026; Published: 30 June 2026

PPPA: วารสารนโยบายและกิจการสาธารณะ ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม 2569 – มิถุนายน 2569)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์ระบบ กลไก การบริหารและสภาพปัญหาการดำเนินงานการแจ้งเบาะแสการทุจริตของเครือข่ายภาคประชาชน “สตรีทอง” จังหวัดอ่างทอง (2) วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จและความล้มเหลว ในการแจ้งเบาะแสการทุจริต และ (3) เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการแจ้งเบาะแสเพื่อใช้ในการป้องปรามการทุจริตเกี่ยวกับการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการศึกษาเอกสาร จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 กลุ่ม จำนวน 15 คน โดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากบุคคล ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหารและผู้กำกับดูแล 2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และ 3) กลุ่มเครือข่ายชมรม “สตรีทอง” จังหวัดอ่างทอง วิเคราะห์ข้อมูลแบบวิเคราะห์เนื้อหาและการตรวจสอบแบบสามเส้า เพื่อหาข้อสรุปตามวัตถุประสงค์และทำการสรุปอุปนัย

ผลการศึกษาพบว่า (1) สภาพปัญหาการดำเนินงานการแจ้งเบาะแสการทุจริตแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการแจ้งเบาะแส พบปัญหาความไม่ชัดเจนของกระบวนการและความสับสนของผู้ใช้งาน ระยะระหว่างการแจ้งเบาะแส พบความซับซ้อนของพยานหลักฐานและความกังวลเรื่องความปลอดภัย และระยะหลังการแจ้งเบาะแส พบปัญหาการขาดการตอบสนองที่รวดเร็วและการไม่แจ้งผลการดำเนินการกลับไปยังผู้แจ้ง ทำให้เกิดความกลัวผลกระทบ (2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับต่อความสำเร็จและความล้มเหลว ขึ้นอยู่กับความเข้าใจในกระบวนการที่แยกส่วนระหว่าง “การป้องปราม” และ “การปราบปราม” หากประชาชนไม่เข้าใจกลไกและเข้าไม่ถึงระบบการคุ้มครอง จะส่งผลให้การแจ้งเบาะแสล้มเหลว และ (3) แนวทางในการปรับปรุงกระบวนการ ควรมีการแยกช่องทางการแจ้งเบาะแสเพื่อการป้องปรามออกจากกระบวนการร้องเรียนปกติอย่างชัดเจนเพื่อลดขั้นตอนความยุ่งยากและเน้นการระงับยับยั้งความเสียหายก่อนเกิดขึ้นจริง รวมถึงสร้างระบบการรายงานผลกลับ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับเครือข่ายภาคประชาชน

คำสำคัญ: การแจ้งเบาะแส, การทุจริตจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ, เครือข่ายสตรีทอง, จังหวัดอ่างทอง

Abstract

This study aimed to study to: (1) the systems, mechanisms, administration, and operational problems regarding whistleblowing on corruption by the “STRONG” in Ang Thong Province, (2) the factors involving the success and failure of whistleblowing, and (3) guidelines for improving the whistleblowing process to deter corruption in public procurement.

This study employed qualitative research methodology. Data were collected through in-depth interviews, focus group discussions, and document analysis from three groups totaling 15 key informants, selected using a purposive sampling method, comprising: Executives and Regulators (MT), Operational Staff (IP), and the “STRONG” Network in Ang Thong Province (ST). Data was analyzed using a content analysis and triangulation techniques to enhance validity, while an inductive approach was employed to derive conclusions consistent with the research objectives.

The research results revealed that: (1) the operational problems in whistleblowing were identified in three phases: the pre-whistleblowing phase, characterized by unclear processes and user confusion; the whistleblowing phase, involving complex evidence requirements and safety concerns; and the post-whistleblowing phase, marked by a lack of rapid response and failure to notify the results to the whistleblower, leading to fear of negative repercussions; (2) the factors involving the success and failure depended on the understanding of the distinction between “deterrence” and “suppression” processes. A lack of understanding of these mechanisms and inability to access protection systems contributed to whistleblowing failure; and (3) the guidelines for process improvement include clearly separating whistleblowing channels for deterrence from standard complaint systems to reduce procedural complexity and focus on halting damage before it occurs, as well as establishing a feedback loop system to build confidence among the civil society networks.

Keywords: Whistleblowing, Public Procurement Corruption, STRONG Network, Ang Thong Province

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นปัญหาที่มีความสำคัญระดับประเทศ เพราะกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นกลไกหลักในการกระจายทรัพยากรของภาครัฐไปสู่โครงการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐครอบคลุมตั้งแต่การจัดหาวัสดุ การก่อสร้างโครงการไปจนถึงการบริการของรัฐ อย่างไรก็ตาม กระบวนการดังกล่าวมักมีช่องโหว่ที่เปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตได้ในหลายขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดสเปกสินค้าการเจรจาต่อรอง การประมูล จนถึงการส่งมอบงาน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2560)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เผชิญกับปัญหาทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างมาอย่างยาวนาน ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะพยายามแก้ไขปัญหานี้ผ่านการออกกฎหมายและข้อกำหนดต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความโปร่งใส ลดโอกาสในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่ากระบวนการดังกล่าวยังคงเผชิญกับการทุจริตในหลายกรณี การทุจริตเหล่านี้ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งในด้านการงบประมาณของรัฐและความเชื่อมั่นของประชาชน

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตจัดซื้อจัดจ้างจึงเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่าย ทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแจ้งเบาะแสจากภาคประชาชนถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่สามารถช่วยเปิดเผยการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ การแจ้งเบาะแสเป็นกลไกที่ช่วยให้ภาครัฐได้รับข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลาย ซึ่งมักเป็นข้อมูลที่เกิดจากการเฝ้าระวังในพื้นที่เฉพาะ ทำให้การตรวจสอบการทุจริตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานหลักของประเทศไทยที่มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2560 หมวด 12 องค์การอิสระ ส่วนที่ 4 ว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มาตรา 234 (4) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย กอปร พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 33(1) เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นต่อการดำเนินการในเรื่อง การส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ต่อต้าน หรือ ชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งจัดมีช่องทางแจ้งเบาะแส หรือพยานหลักฐานสำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยช่องทางดังกล่าว ต้องมีวิธีการที่ง่าย สะดวก ไม่มีขั้นตอน ยุ่งยาก และไม่ก่อผลร้ายกับผู้แจ้งเบาะแสดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการ เพื่อป้องกันการทุจริต ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยม

เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561, มาตรา 33(1))

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จนถึง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ณ ขนาดนั้นได้มีนโยบาย “การป้องกันการทุจริตนำการปราบปรามการทุจริต” โดยถูกบรรจุเป็นนโยบายหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ทำให้การป้องกันการทุจริตกลายเป็นหน้าที่หลักที่สำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนมากยิ่งขึ้น และตลอดระยะเวลา 7 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2565 ได้พยายามผลักดันโครงการและแนวทางในการขับเคลื่อนการป้องกันการทุจริตสู่ภาคประชาชนมากยิ่งขึ้น ทั้งการให้ความรู้สร้างทัศนคติที่ดี และการสนับสนุนการแจ้งเบาะแสเมื่อเกิดการทุจริตขึ้นในพื้นที่ ถึงกระนั้น ความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตก็ยังถือเป็นเรื่องที่เป็นการแก้ไขปัญหาลายเหตุ เพราะเป็นเมื่อเกิดการทุจริตขึ้นก็เปรียบเสมือนการที่รัฐได้รับความเสียหายจากการทุจริตเรี่ยรายและยากที่จะเรียกคืนความเสียหายเหล่านั้นให้กลับมาได้ ทำให้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีการจัดตั้งศูนย์ป้องปรามการทุจริตแห่งชาติ (Corruption Deterrence Center) สำนักงาน ป.ป.ช.โดยมีหน้าที่ในการป้องปรามและสกัดกั้น การกระทำที่อาจจะเสี่ยงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบที่อาจจะเกิดความเสียหายต่อรัฐได้ โดยใช้ยุทธวิธีด้านข่าวกรอง ประสานกับการแสวงหาข่าวจากการแจ้งเบาะแสของภาคประชาชน เพื่อให้ มีข้อมูลเบื้องต้นในการที่จะเข้าป้องปราม ระวัง ยับยั้งโครงการ หรือ กิจกรรมที่มีความสุ่มเสี่ยงได้ ในระหว่างดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงพบว่า กิจกรรมเหล่านั้นได้มีการทุจริตเกิดขึ้นจริง แต่กลับยังไม่มีแจ้งมายังสำนักงาน ป.ป.ช. ในลักษณะของคำกล่าวหา ก็จะทำให้สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการในส่วนของการปราบปรามการทุจริตได้ในเวลาเดียว อย่างไรก็ตามจุดประสงค์หลักของ ศูนย์ป้องปรามการทุจริต ก็เพื่อระงับ ยับยั้ง การทุจริตก่อนเกิดการเสียหายขึ้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้ข่าวสารที่มีองค์ประกอบข้อมูลที่ ครบถ้วน ชัดเจนมากที่สุด และเรื่องแจ้งเบาะแสดังกล่าวอยู่ในขอบเขตอำนาจของสำนักงาน ป.ป.ช. จึงจะทำให้การขับเคลื่อนภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ช. บรรลุผลสำเร็จได้

ในส่วนของโครงสร้างองค์กรของสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตบรรลุผลลัพธ์ และดำเนินการได้มีอย่างประสิทธิภาพ จึงมีการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำภาค และประจำจังหวัดขึ้น ทั้งนี้สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค และสำนักงาน ป.ป.ช.ประจำจังหวัด มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและสนับสนุนศูนย์ป้องปรามการทุจริตแห่งชาติ สำหรับส่วนสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดถือเป็นหน่วยงานปฏิบัติการที่อยู่ใกล้ชิดกับพื้นที่ในระดับจังหวัดมากที่สุด ทำให้จะต้องเป็นผู้รับข่าวสารโดยตรง และเป็นผู้ดำเนินการโดยตรงเมื่อเกิดการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตจากภาคประชาชน โดยมีตำแหน่งเจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตเป็นตำแหน่งงานหลักในการขับเคลื่อนภารกิจดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม การแจ้งเบาะแสการทุจริตในประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ อาทิ ความกลัวการถูกตอบโต้จากผู้กระทำการทุจริต ความไม่มั่นใจในระบบ การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส และการ

ขาดความรู้เกี่ยวกับกระบวนการแจ้งเบาะแส ทำให้หลายกรณีที่ควรจะมีการแจ้งเบาะแสกลับไม่ได้ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (นันทิยา ประพทธิธรรม, 2562) การขาดการคุ้มครองที่เข้มแข็งสำหรับผู้แจ้งเบาะแสทำให้ประชาชนรู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อทำการรายงานพฤติกรรมทุจริต นอกจากนี้ยังพบว่าภาคีรัฐขาดความรวดเร็วในการตอบสนองต่อเบาะแสที่ได้รับ ซึ่งนำไปสู่การล้มเหลวในการเปิดโปงการทุจริตในหลายกรณี

การสร้างกลไกการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความมั่นใจในการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น ที่มักจะมีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีมูลค่าไม่สูง แต่การทุจริตที่เกิดขึ้นอาจมีผลกระทบต่อชุมชนและประชาชนในพื้นที่อย่างมาก เครือข่ายภาคประชาชน “สตรอง” - จิตพอเพียงต้านทุจริต เป็นหนึ่งในกลไกที่สำคัญในการเฝ้าระวังและตรวจสอบพฤติกรรมทุจริตในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะในจังหวัดอ่างทอง เครือข่าย “สตรอง” ทำงานร่วมกับภาคประชาชนในการแจ้งเบาะแสและร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นในการตรวจสอบการทุจริต

ถึงแม้ว่าเครือข่ายภาคประชาชน “สตรอง” มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือการแจ้งเบาะแสและการเฝ้าระวังการทุจริตในระดับพื้นที่ แต่ปัญหาที่สำคัญที่ยังคงเผชิญคือการขาดงบประมาณและการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มเครือข่ายเหล่านี้ ขาดความรู้และความเข้าใจในกระบวนการทางกฎหมายเกี่ยวกับการแจ้งเบาะแส ทำให้การทำงานของเครือข่ายไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การศึกษาปัญหาเหล่านี้จะช่วยให้เราสามารถเข้าใจอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการแจ้งเบาะแสการทุจริตได้อย่างชัดเจน และนำไปสู่การพัฒนาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

จากการเก็บข้อมูลสถิติของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดอ่างทองในเรื่องของการแจ้งเบาะแสการทุจริตเพื่อใช้ในการป้องปรามการทุจริตในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลการแจ้งเบาะแสที่ได้จากเครือข่ายภาคประชาชน “สตรอง” - จิตพอเพียงต้านทุจริตจังหวัดอ่างทองยังมีปัญหาบางประการที่ทำให้การขับเคลื่อนการภารกิจการป้องปรามการทุจริต ภายใต้การดำเนินงานของศูนย์ป้องปรามการทุจริตแห่งชาติ (Deterrence Center Center) โดยเฉพาะเรื่อง การทุจริตเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ในหน่วยงานระดับท้องถิ่น ส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ที่ประชาชนเองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเหล่านั้น ตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการและสิ้นสุดโครงการ ซึ่งพบว่าโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ มีสถิติในการกล่าวหาอยู่ในระดับที่สูง ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมานี้ ในระดับประเทศและในระดับจังหวัด ประกอบกับ จังหวัดอ่างทองมีเครือข่ายประชาชน “สตรอง” - จิตพอเพียงต้านทุจริตมากกว่า 200 รายกระจายอยู่ใน 7 อำเภอ ของจังหวัดอ่างทองแต่กลับมีการส่งข้อมูลการแจ้งเบาะแสในการป้องปรามการทุจริตที่น้อย และเมื่อมีการจัดส่งข้อมูลเบื้องต้นมายังขาดองค์ประกอบสำคัญที่จะชี้ชัดว่าการกระทำที่แจ้งเบาะแสมานั้นเป็นเสี่ยงต่อการทุจริตทุจริตในส่วนตัว ซึ่งเป็นปัญหาบางประการที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดอ่างทองจะต้องศึกษาเพื่อแสวงหาแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาแนวทางในกระบวนการดังกล่าวให้เกิดบรรลุตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ในภารกิจของงานป้องกันการทุจริต และภารกิจหลักของสำนักงาน ป.ป.ช.

ดังนั้น การวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการแจ้งเบาะแสการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของเครือข่าย “สตรีอง” - จิตพอเพียงด้านทุจริตในจังหวัดอ่างทอง โดยการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประสบการณ์และความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแส ซึ่งจะช่วยให้เราเข้าใจถึงปัจจัยที่เป็นปัญหาและสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์ ระบบ กลไก การบริหารและสภาพปัญหาการดำเนินงานการแจ้งเบาะแสการทุจริตของเครือข่ายภาคประชาชน STRONG - จิตพอเพียงด้านทุจริต จังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จและความล้มเหลวในการแจ้งเบาะแสการทุจริต
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการแจ้งเบาะแสเพื่อใช้ในการป้องปรามการทุจริตเกี่ยวกับการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแจ้งเบาะแสการทุจริต

การทุจริตเป็นปัญหาสำคัญในหลายประเทศ โดยเฉพาะในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของการใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมาก เมื่อเกิดการทุจริต ย่อมทำให้โครงการที่ควรจะเป็นประโยชน์กับประชาชนขาดประสิทธิภาพ การป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตจึงเป็นหน้าที่ที่ไม่เพียงแต่เป็นของภาครัฐเท่านั้น แต่ภาคประชาชนมีบทบาทสำคัญในการแจ้งเบาะแสข้อมูล ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยตรวจสอบและป้องกันการทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2566) โดยความหมายของการทุจริตถูกนิยามไว้ ในความหมายอย่างกว้าง และอย่างแคบ และถูกบัญญัติในการตีความตามกฎหมาย เช่น องค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนามหาสมุทรแอตแลนติก (Organization for Economic Co-operation and Development - OECD) โดย OECD ให้ความหมายของการทุจริตว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อความโปร่งใสและหลักธรรมาภิบาล โดยมุ่งเน้นที่การใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางที่ผิดเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว การทุจริตสามารถเกิดขึ้นได้ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การให้สินบน การหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และการสมรู้ร่วมคิดในการจัดซื้อจัดจ้าง การทุจริตจะส่งผลกระทบต่อตรงต่อความน่าเชื่อถือของรัฐบาลและระบบเศรษฐกิจ (OECD, 2016) หรือ ความหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ที่ตีความอย่างแคบไปจนถึงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยมุ่งหมายการตีความ การทุจริตต่อหน้าที่ เป็นการเฉพาะ (สำนักงาน

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2561) รวมถึงลักษณะของการทุจริตเองก็ถูกตีความอย่างหลากหลายเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นใช้อำนาจในการกระทำ หรือไม่มีอำนาจในการกระทำก็ตาม อย่างไรก็ตาม ลักษณะการทุจริตที่มีการแพร่กระจายและส่งผลกระทบในวงกว้างของประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่า เป็นการทุจริตในลักษณะของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตทางตรงผ่าน การใช้อำนาจในการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับจ้าง หรือเกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งหมายถึง บุคคลหนึ่งอยู่ในตำแหน่งที่ผลประโยชน์ส่วนตัวของเขาขัดแย้งกับผลประโยชน์ขององค์กรหรือสาธารณะ ความขัดแย้งนี้มักทำให้เกิดการตัดสินใจที่อาจทำให้เกิดประโยชน์ส่วนตัว แต่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร หน่วยงาน หรือกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง การทับซ้อนของผลประโยชน์นี้ส่งผลให้เกิดปัญหาเรื่องจริยธรรม การขาดความโปร่งใส และเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการทุจริตในระบบการทำงานของรัฐบาลและภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยในปัจจุบันก็ได้มีองค์กรหลักที่มีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือสำนักงาน ป.ป.ช.

นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เป็นต้นมา สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีการขับเคลื่อน นโยบาย “ป้องกันการทุจริต นำการปราบปรามการทุจริต” มุ่งเน้นการป้องกันปราบปรามการทุจริตผ่านการระงับ ยับยั้ง ก่อนเกิดความเสียหายขึ้น สืบเนื่องจากผลของนโยบายดังกล่าวทำให้เกิดกระบวนการที่เกี่ยวของ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ และเป็นการป้องกันการทุจริต โดย กระบวนการนั้น คือ การแจ้งเบาะแสการทุจริต โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันการและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ในมาตรา 32 และมาตรา 35 และมาตรา 142 โดยมีความมุ่งหมายในการป้องกันการทุจริตเชิงรุก หรือ การป้องปรามการทุจริต ในลักษณะของการออกมาตรการ การยกเหตุอันควรสงสัย และการให้คำแนะนำหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ในขอบเขตหน้าที่อำนาจของสำนักงาน ป.ป.ช.

ทั้งนี้ การแจ้งเบาะแสทุจริต ผู้มีบทบาทสำคัญ คือ ภาคประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง และจับตามอง ความเสี่ยงของโครงการภาครัฐที่อาจเกิดการทุจริตต่อไปได้ ซึ่งหลักการสำคัญของการเฝ้าระวังการทุจริต คือ การทำงานในรูปแบบของเครือข่าย หากเครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการเฝ้าระวังการทุจริตจึงจะสามารถขับเคลื่อนไปได้ อย่างไรก็ตามปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น ในกระบวนการที่เกี่ยวของกับการแจ้งเบาะแส มีอยู่หลากหลาย เช่น ความกลัวในการถูกตอบโต้จากผลของการแจ้งเบาะแส การคุ้มครองการแจ้งเบาะแสและเกิดจากการขาดความเชื่อมั่นในหน่วยงานตรวจสอบ ขาดความรู้ และขาดการสนับสนุนจากภาคประชาสังคมอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลในการต่อต้านการทุจริต

กรอบแนวคิดในการศึกษา

หากพิจารณาการศึกษาแบ่งเป็น 4 กระบวนการ ในการศึกษาตามทฤษฎีระบบ (System Theory) ประกอบด้วย การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเบาะแส 2) กระบวนการ (Process) ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเบาะแสดการทุจริตและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และ 3) ผลผลิต(Output) จากการแจ้งเบาะแสดการทุจริตภาครัฐที่สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ออกแบบและดำเนินการ 4) สภาพแวดล้อม (Environment) สามารถอธิบายกรอบแนวคิดการศึกษาได้ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input)

การศึกษาปัจจัยนำเข้า หรือ ปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการแจ้งเบาะแสดการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

2. กระบวนการ (Process)

กระบวนการที่เกิดขึ้นจากปัจจัยนำเข้าเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ ประกอบด้วย:

2.1) การคัดเลือกข้อมูลที่ได้จากการแจ้งเบาะแสดการทุจริตที่เพียงพอต่อการป้องปรามการทุจริตควรเป็นอย่างไร

2.2) การศึกษาการตรวจสอบและตอบกลับข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับจากผู้แจ้งเบาะแสดและการให้คำตอบหรือการดำเนินการอย่างรวดเร็ว

2.3) การเฝ้าระวังและรายงานการทุจริตการตรวจสอบและติดตามการทุจริตในหน่วยงานต่างๆ อย่างต่อเนื่องต่อมีกระบวนการอย่างไร

2.4) รวมถึงการร่วมมือระหว่างหน่วยงานและเครือข่ายภาคประชาชน: การประสานงานและทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรอิสระ

3. ผลผลิต (Output)

แจ้งเบาะแสดที่ครบถ้วน และช่วยให้การดำเนินการป้องปราม ระงับ ยับยั้ง การทุจริตที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดยแนวทางและกระบวนการดำเนินการระหว่างภาคประชาชนกับสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ดีในการบรรลุเป้าหมายการป้องกันการทุจริต

4. สภาพแวดล้อม (Environment)

การศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการแจ้งเบาะแสดการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพในการแจ้งเบาะแสดการทุจริตอย่างไร

วิธีดำเนินการศึกษา

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็น แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interviews) ซึ่งได้รับการออกแบบให้ครอบคลุมถึงประเด็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการแจ้งเบาะแสการทุจริต การทำงานของเครือข่ายภาคประชาชน “สตรีทอง” และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐในการป้องกันการทุจริต

1.2 การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ใช้การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเบาะแสการทุจริตและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) โดยจะทำการนัดสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ซึ่งข้อมูลที่ได้จะถูกบันทึกเสียงเพื่อการวิเคราะห์ภายหลัง ทั้งนี้ผู้วิจัยจะขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลก่อนทำการบันทึกเสียงทุกครั้ง และข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับ

2.2 ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจะทำการรวบรวมและศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ รายงาน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยข้อมูลเหล่านี้จะถูกนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2.3 การจัดทำ Focus Group กับผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็นสองกลุ่มได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. และเครือข่ายภาคประชาชน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic induction) ผ่านการตีความในการสร้างข้อสรุปข้อมูลจากการจัดบันทึกผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยวิเคราะห์สรุปข้อมูลที่ได้เกิดจากการวิเคราะห์จำแนกข้อมูลและการวิเคราะห์ส่วนประกอบของข้อมูล

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยกำหนดเอกสารที่ได้จากวารสาร เอกสารหลัก จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) เอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษา การวิเคราะห์ ระบบ กลไก การบริหารและสภาพปัญหาการดำเนินงานการแจ้งเบาะแสการทุจริตของเครือข่ายภาคประชาชน STRONG – จิตพอเพียงต้านทุจริตจังหวัดอ่างทอง

ผลการศึกษาการวิเคราะห์ ระบบ กลไก การบริหารและสภาพปัญหาการดำเนินงานการแจ้งเบาะแสการทุจริตของเครือข่ายภาคประชาชน STRONG – จิตพอเพียงต้านทุจริตจังหวัดอ่างทอง ว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์จาก “การปราบปรามการทุจริต” สู่ “การป้องกันการทุจริตนำการปราบปราม” อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ที่มีการจัดตั้ง ศูนย์ป้องปรามการทุจริต (Corruption Deterrence Center: CDC) และพัฒนาระบบแจ้งเบาะแส (Whistleblowing Management System: WMS) เพื่อรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งสื่อออนไลน์ เครือข่ายภาคประชาชน และการแจ้งตรงจากประชาชน เพื่อใช้ในการ “ป้องปราม” หรือ “ระงับยับยั้ง” การทุจริตก่อนเกิดความเสียหาย ซึ่งแตกต่างจากการร้องเรียนที่มุ่งเน้นการลงโทษหลังเกิดเหตุ

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ขับเคลื่อนนโยบาย “ป้องกันการทุจริตนำการปราบปรามการทุจริต” อย่างจริงจังตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยจัดตั้งศูนย์ป้องปรามการทุจริต (CDC) และพัฒนาระบบ WMS (Whistleblower Management System) เพื่อรับเบาะแสจากภาคประชาชนอย่างเป็นระบบ ภายใต้กรอบอำนาจตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 อย่างไรก็ตาม เมื่อถ่ายทอดสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัดอ่างทอง กลับปรากฏช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในประเด็นความเข้าใจคลาดเคลื่อนระหว่าง “การแจ้งเบาะแส” กับ “การร้องเรียน” ซึ่งส่งผลให้ข้อมูลที่ส่งเข้ามาระบุเพียงความไม่พอใจส่วนตัว หรือไม่มีองค์ประกอบที่เพียงพอ เช่น ไม่ระบุหน่วยงาน ไม่ชี้จุดเสี่ยง หรือไม่มีพยานหลักฐานเบื้องต้น ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องใช้ทรัพยากรเพิ่มในการตรวจสอบ และหลายกรณีไม่สามารถป้องปรามทันเวลา

ในส่วนของประเภทการทุจริตที่พบมากที่สุด คือ การทุจริตจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งจากการศึกษาเรื่องร้องเรียนย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2562–2567) ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดอ่างทอง พบว่า ประเภทการทุจริตในพื้นที่จังหวัดอ่างทองสูงสุดคือการทุจริตจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการแจ้งเบาะแสดังแต่มีการจัดตั้งศูนย์ CDC ในปี พ.ศ. 2565–2567 ปรากฏประเภทการทุจริตอยู่ในประเภทเดียวกัน การแจ้งเบาะแสที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างต้องระบุข้อมูลอย่างชัดเจน เช่น ขั้นตอนที่เกิดความเสี่ยง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิกัดที่เกิดเหตุ และพยานหลักฐานเบื้องต้น แต่ในทางปฏิบัติ ผู้แจ้งมักไม่สามารถระบุข้อมูลเหล่านี้ได้ครบถ้วน ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการป้องปรามได้ทันทั่วถึง

ในระดับพื้นที่ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดอ่างทอง ได้ปรับกระบวนการรับเรื่องให้มีขั้นตอน “คัดกรอง” เพิ่มเติมก่อนดำเนินการตามแนวทางส่วนกลาง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรับเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่

ของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยแท้จริง โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งเป็นประเด็นหลักที่พบมากที่สุดทั้งในระดับชาติและจังหวัดอ่างทอง

ในส่วนของกลไก การบริหาร สำนักงาน ป.ป.ช. จัดตั้งศูนย์ป้องปรามการทุจริต (CDC) และพัฒนาระบบ WMS (Whistleblower Management System) เพื่อรองรับการแจ้งเบาะแสในลักษณะ “ป้องปรามก่อนเกิดความเสียหาย” ภายใต้นโยบาย “ป้องกันการทุจริตนำการปราบปรามการทุจริต”

ในระดับจังหวัดอ่างทอง สำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัดอ่างทอง ดำเนินการรับเบาะแสด่วน 3 ช่องทางหลัก ประกอบด้วย

- (1) ศูนย์ CDC ส่วนกลาง – มีการสั่งการให้ดำเนินการภายใน 24 ชั่วโมง
- (2) ระบบการบริหารการแจ้งเบาะแส WMS – ผ่านช่องทางออนไลน์ บนเว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช.
- (3) ผ่านเครือข่ายภาคประชาชน – โดยเฉพาะ ชมรม “สตรีทอง” จังหวัดอ่างทองซึ่งเป็นแหล่งข่าวหลักในพื้นที่

อย่างไรก็ตาม สำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัดอ่างทองได้เพิ่ม ขั้นตอนการคัดกรองภายใน ก่อนดำเนินการตามระบบกลาง เพื่อตรวจสอบว่าเรื่องที่แจ้งเข้ามานั้นอยู่ในอำนาจหน้าที่หรือไม่ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

เครือข่ายภาคประชาชน “ชมรม STRONG – จิตพอเพียงต้านทุจริต” ถือเป็นแหล่งข่าวหลักในการแจ้งเบาะแสในพื้นที่ โดยเริ่มต้นจากการเป็นกลุ่มรณรงค์สร้างจิตสำนึก แต่ได้เปลี่ยนบทบาทสู่การเป็น “ผู้เฝ้าระวัง” และ “ผู้แจ้งเบาะแส” หลังนโยบายป้องกันการทุจริตถูกขับเคลื่อนอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานเผชิญกับปัญหา 3 ระยะ ได้แก่

ก่อนแจ้งเบาะแสดำเนินการทุจริต ผู้แจ้งขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของ “การแจ้งเบาะแส” ทำให้สับสนกับ “การร้องเรียน” นอกจากนี้ยังเข้าถึงระบบได้ยาก และขาดข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับโครงการภาครัฐ เช่น รายละเอียดสเปก ราคาากลาง หรือขั้นตอนการดำเนินการ

ระหว่างแจ้งเบาะแสดำเนินการแจ้งเบาะแสมักจะมีระบบ WMS แต่กระบวนการยังซับซ้อน และไม่มีการรายงานสถานะการดำเนินการให้ผู้แจ้งทราบอย่างโปร่งใส ทำให้เกิดความไม่มั่นใจว่าข้อมูลจะถูกนำไปใช้หรือไม่

หลังแจ้งเบาะแสดำเนินการทุจริตไม่มีการติดตามผลหรือแจ้งผลลัพธ์อย่างชัดเจน แม้จะมีการดำเนินการแล้วเสร็จ ผู้แจ้งก็ไม่ทราบว่าพฤติกรรมที่แจ้งไป “ถูกยับยั้งได้จริงหรือไม่” หรือ “ไม่มีมูล” ซึ่งส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการแจ้งเบาะแสดังต่อไป

2. ผลการศึกษา การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จและความล้มเหลวในการแจ้งเบาะแสการทุจริต

ผลการศึกษา การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการแจ้งเบาะแสการทุจริต ความเข้าใจผิดเรื่องนิยาม เป็นปัญหาหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับ ทั้งผู้แจ้งและเจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถแยกแยะได้อย่างชัดเจนว่า “การแจ้งเบาะแสการทุจริต” คือ การแจ้งข้อมูลความเสี่ยงที่ยังไม่เกิดความเสียหาย เพื่อให้หน่วยงานระงับ ยับยั้ง หรือปรับปรุงระบบควบคุมภายใน ในขณะที่ “การร้องเรียน” คือ การแจ้งพฤติกรรมที่เกิดความเสียหายแล้ว เพื่อให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย ความคลาดเคลื่อนนี้ทำให้ระบบ WMS ได้รับข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการ “ป้องปราม” แต่กลับเข้าสู่กรอบ “การปราบปราม” ซึ่งใช้ทรัพยากรมากกว่า และไม่สามารถป้องกันความเสียหายได้ทันเวลา และยังพบ 7 ปัจจัยหลัก ที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการแจ้งเบาะแสจากการวิเคราะห์ พบ 7 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่

(1) คุณภาพข้อมูลจากผู้แจ้งเบาะแส ต้องระบุพฤติกรรมเสี่ยง หน่วยงาน สถานที่ และหลักฐานเบื้องต้นอย่างชัดเจนจึงจะทำให้กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างดำเนินการได้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

(2) ความชัดเจนระหว่าง “แจ้งเบาะแส” กับ “ร้องเรียน” ระบบยังไม่แยกชัด ทำให้เกิดความสับสนซึ่งทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการแจ้งเบาะแส

(3) การตอบสนองและรายงานผลอย่างรวดเร็ว – เป็นตัวชี้วัดความเชื่อมั่นของผู้แจ้งเบาะแสว่าจะมีการกลับมาแจ้งเบาะแสซ้ำ หรือ การให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการระงับและยับยั้งการทุจริตได้

(4) แรงจูงใจเพื่อประโยชน์สาธารณะ ไม่ใช่เพื่อทำลายคู่แข่งทางการเมือง เพราะจะทำให้การป้องกันการทุจริตไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

(5) การสนับสนุนระบบภายในของชมรม STRONG – ยังขาดโครงสร้างที่เป็นทางการในการคัดกรองข้อมูล เพราะสมาชิกชมรม STRONG - จิตพอเพียงประจำจังหวัดอ่างทองถือเป็นแหล่งข่าวในพื้นที่ ที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดอ่างทองจะต้องใช้ข้อมูลที่ได้รับมาเป็นพื้นฐานในการดำเนินการเกี่ยวกับการระงับยับยั้ง การทุจริต

(6) การสื่อสารระหว่าง ป.ป.ช. กับ ชมรม STRONG จิตพอเพียงด้านทุจริตจังหวัดอ่างทอง – ต้องมีความต่อเนื่องและชัดเจนในบทบาทและภารกิจที่จะต้องดำเนินงานร่วมกัน

(7) ความชัดเจนของนโยบายจากสำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลางถึงสำนักงาน ป.ป.ช. ในพื้นที่ – บางครั้งการถ่ายทอดนโยบายของสำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลางยังไม่สอดคล้องกับบริบทที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดจะต้องเผชิญ

3. ผลการศึกษา แนวทางในการปรับปรุงกระบวนการแจ้งเบาะแสเพื่อใช้ในการป้องปรามการทุจริต เกี่ยวกับการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

สรุปผลการศึกษา แนวทางในการปรับปรุงกระบวนการแจ้งเบาะแสเพื่อใช้ในการป้องปรามการทุจริต
เกี่ยวกับการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ จำนวน 6 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 1 ควรแยกช่องทางและกระบวนการ “แจ้งเบาะแส” ออกจาก “ร้องเรียน” อย่างชัดเจน

แนวทางที่ 2 ควรเสริมสร้างทักษะเฉพาะด้านให้กับสมาชิกชมรม “สตรีอง” จังหวัดอ่างทองที่เกี่ยวข้องกับ
การประเมินสถานการณ์การทุจริตเบื้องต้นในประเด็นการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การอ่าน
e-GP และการระบุจุดเสี่ยงการทุจริต

แนวทางที่ 3 ควรมีจัดตั้งคณะทำงานภายในชมรมเพื่อคัดกรองข้อมูลก่อนส่งต่อ

แนวทางที่ 4 ปรับปรุงระบบ WMS ให้ผู้แจ้งสามารถติดตามสถานะในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องได้

แนวทางที่ 5 มีการประชาสัมพันธ์กฎหมายคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสอย่างต่อเนื่อง

แนวทางที่ 6 มีการสร้างช่องทางรายงานกลับ เกี่ยวกับกระบวนการแจ้งเบาะแสที่มีการแจ้งข้อมูลมายัง
สำนักงาน ป.ป.ช. อย่างโปร่งใส

โดยสรุป ถึงเครือข่ายชมรม STRONG - จิตพอเพียงต้านทุจริตจังหวัดอ่างทองจะมีบทบาทสำคัญในฐานะ
“แหล่งข่าวหลัก” ในการแจ้งเบาะแสการทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง แต่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดอ่างทอง ยังเผชิญ
กับ ช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ ทั้งในด้านความรู้ โครงสร้าง และระบบสนับสนุน การจะยกระดับ
บทบาทของภาคประชาชนให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้อง บูรณาการทั้งการพัฒนาระบบ บุคลากร และความเชื่อมั่น
อย่างเป็นองค์รวม ไม่ใช่เพียง “เรียกร้องให้ประชาชนกล้าแจ้ง” เท่านั้น แต่ต้อง “สร้างระบบที่พร้อมรับและ
คุ้มครอง” อย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยให้เปลี่ยน “เบาะแส” ให้กลายเป็น “เกราะป้องกัน” การทุจริตได้อย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ ระบบ กลไก การบริหารและสภาพปัญหาการดำเนินงานการแจ้งเบาะแสการทุจริต ของเครือข่ายภาคประชาชน STRONG – จิตพอเพียงต้านทุจริตจังหวัดอ่างทอง

ผลการอภิปราย การวิเคราะห์ ระบบ กลไก การบริหารและสภาพปัญหาการดำเนินงานการแจ้งเบาะแส
การทุจริตของเครือข่ายภาคประชาชน STRONG – จิตพอเพียงต้านทุจริตจังหวัดอ่างทอง ปัจจุบันความสนใจใน
การแก้ปัญหาการทุจริตได้รับความสนใจจากทุกภาคส่วน เช่น การสร้างเครือข่ายในการป้องกันการทุจริตใน
รูปแบบของชมรม หรือ การออกแบบการเครื่องมือที่ใช้ในการต่อต้านการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการใช้ดิจิทัล
หรือ กลไกทางสังคม และการทุจริตที่ได้รับความสนใจและเป็นปัญหาร้ายแรงกับประเทศ และสังคม คือ การทุจริต
ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับการรายงานผลการทุจริตย้อนหลัง 5 ปี ของ สำนักงานคณะกรรมการ

ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า การขับเคลื่อนนโยบายลงสู่การปฏิบัติเหมือนจะไม่ประสบความสำเร็จมากนัก สาเหตุจากการที่เครื่องมือการบริหารจัดการการทุจริตที่ยังไม่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ ๆ เกิดการทุจริต และการป้องกันการทุจริตเป็นเรื่องของนโยบายมากกว่าการนำมาปฏิบัติได้จริง เพราะขาดปัจจัยให้ประชาชนอยากมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหการทุจริต โดยการแจ้งเบาะแสการทุจริตถือเป็นเครื่องมือแรกที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและจะทำให้นโยบายนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง แต่การพัฒนาเครื่องมือการแจ้งเบาะแสการทุจริตในปัจจุบันยังถือว่าเป็นเรื่องใหม่และการกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้เครื่องมือ ไม่ใช่เพียงการจัดเก็บข้อมูลเชิงตัวเลข และรายงานกลับโดยไม่เห็นผลลัพธ์ของการดำเนินการที่เกิดขึ้นจากการแจ้งเบาะแส และกีดกันผู้แจ้งเบาะแสจากการรับรู้ผลลัพธ์ของการดำเนินการ ดังนั้น การพัฒนากลไกและกระบวนการการแจ้งเบาะแสการทุจริต จะต้องไม่จำกัดอยู่เพียงเครื่องมือเท่านั้น แต่จะต้องมีการพัฒนาทั้งด้านเครื่องมือ กฎหมายที่เป็นฐานอำนาจ และความเข้าใจของสังคม เพื่อให้การแจ้งเบาะแสการทุจริต นำไปสู่การป้องกันการทุจริตได้จริง

ดังนั้นการออกแบบทั้งการออกแบบนโยบาย การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เครื่องมือ และ การสร้างความเข้าใจจึงเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยในการทำการกิจกรรมสาธารณะของภาครัฐสำเร็จ เช่นเดียวกับการแจ้งเบาะแสการทุจริตที่มุ่งในระบัยับยั้ง และป้องปรามการทุจริต หากมีออกแบบกลไกที่เหมาะสม และเหมาะสมกับบริบทของผู้ใช้งานโดยตรงย่อมส่งผลให้ความเสียหายที่อาจจะเกิดจากการทุจริตลดลงได้ และเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจําจังหวัดอ่างทอง ให้ทำงานได้บรรลุเป้าหมาย และสร้างความเชื่อมั่นให้กับเครือข่ายภาคประชาชนในการให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการให้ข้อมูลการเพื่อประกอบการป้องกันการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการแจ้งเบาะแสการทุจริต

การอภิปรายจะพบว่า สามารถจำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการแจ้งเบาะแสการทุจริต โดยเฉพาะการทุจริตเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ปัจจัยกลุ่มแรก เป็นกลุ่มของระบบกำกับดูแลที่เกิดจากการที่หน่วยงานภาครัฐหรือสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ออกแบบขึ้นมาไม่ว่าจะเป็นระบบการแจ้งเบาะแส หรือ กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องที่สนับสนุนการแจ้งเบาะแส หากพิจารณาแล้วจะสอดคล้องกับจากทฤษฎีระบบที่มองว่า ระบบใด ๆ ที่มีประสิทธิภาพต้องเป็น “ระบบเปิด” (Open System) ที่มีการรับปัจจัยนำเข้า (Input) แปรเปลี่ยนผ่านกระบวนการ (Process) และให้ผลลัพธ์ (Output) พร้อมมี “วงจรป้อนกลับ” (Feedback Loop) เพื่อปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง (von Bertalanffy, 1968)

เมื่อนำมาประยุกต์กับระบบแจ้งเบาะแสการทุจริตในจังหวัดอ่างทอง พบว่า ในส่วนของปัจจัยนำเข้า (Input) ไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพ ข้อมูลจากผู้แจ้งเบาะแสส่วนใหญ่ โดยเฉพาะจากชมรม STRONG มักเป็น

ข้อมูลเชิงกว้าง ขาดรายละเอียดพฤติกรรม สถานที่ หรือหลักฐานสนับสนุน ซึ่ง ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการเฝ้าระวังได้ทันทั่วทั้ง ในส่วนของกระบวนการ(Process) ขาดความเชื่อมโยง แม้สำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัดอ่างทองจะมีขั้นตอน “คัดกรองเรื่อง” เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ แต่กระบวนการนี้กลับกลายเป็นอุปสรรคเชิงโครงสร้าง ที่ทำให้ข้อมูลบางส่วนถูกตัดออกก่อนเข้าสู่ระบบหลัก โดยเฉพาะกรณีที่ข้อมูลไม่ครบตามแบบฟอร์ม เช่นเดียวกับการย้อนกลับ (Feedback Loop) ขาดหายผู้แจ้งเบาะแสไม่ได้รับรายงานสถานะการดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็น “อยู่ระหว่างตรวจสอบ”, “ไม่มีมูล”, หรือ “ดำเนินการป้องกันสำเร็จ” ซึ่งเป็นการตัดขาด “การสื่อสารย้อนกลับ” ที่จำเป็นต่อการสร้างความเชื่อมั่นและแรงจูงใจในการแจ้งเบาะแสร้อยต่อไป ดังนั้นระบบแจ้งเบาะแสในจังหวัดอ่างทองยังไม่เป็นระบบเปิดที่สมบูรณ์ เพราะขาดการไหลเวียนของข้อมูลระหว่าง “ผู้แจ้ง” กับ “ผู้ดำเนินการ” ทำให้ระบบไม่สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้ตามหลักทฤษฎีระบบ

และปัจจัยกลุ่มที่สอง คือ ปัจจัยกลุ่มที่สอง คือ ปัจจัยด้านบุคคล เช่นพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ และความเชื่อมั่น ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการจะเลือกหรือไม่เลือกปฏิบัติในการแจ้งเบาะแส ซึ่งจะสอดคล้องกับทฤษฎี (Prosocial Behavior Theory) การที่สมาชิกชมรม STRONG จิตพอเพียงด้านทุจริตจังหวัดอ่างทอง แจ้งเบาะแสโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นพฤติกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ (prosocial behavior) ซึ่งอธิบายได้ด้วย Prosocial Behavior Theory ที่เน้นแรงจูงใจจากจริยธรรม การเอาใจใส่ และความรู้สึกว่า “ควรทำ” เพื่อสังคม อย่างไรก็ตาม ความกลัวการตอบโต้(retaliation) จากผู้ถูกแจ้งเบาะแส และการขาดการคุ้มครองที่ชัดเจน ทำให้แรงจูงใจดังกล่าวลดลงซ้ำว่า ความปลอดภัยเป็นเงื่อนไขสำคัญของการแจ้งเบาะแสการทุจริต ว่าผู้แจ้งเบาะแสจะเกิดความเชื่อมั่นในการแจ้งเบาะแส หรือ ร้องเรียนการทุจริต หากรัฐจัดมาตรการในการคุ้มครองให้กับผู้แจ้งเบาะแส อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกฎหมายคุ้มครอง แต่ในทางปฏิบัติ ผู้แจ้งเบาะแสยังรู้สึกไม่ปลอดภัย สะท้อนถึงข้อค้นพบที่ชี้ว่า การคุ้มครองต้อง “เป็นรูปธรรม” ทั้งด้านกฎหมาย ด้านจิตใจ และกระบวนการดำเนินการ ไม่ใช่เพียงข้อความที่ปรากฏในเอกสารเพียงเท่านั้น

ดังนั้นสรุปผลการอภิปรายได้ว่า ในกลุ่มปัจจัยที่หนึ่ง หากจะต้องการทำให้การแจ้งเบาะแสการทุจริต โดยเฉพาะการแจ้งเบาะแสการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างบรรลุละจะต้องมีการออกแบบระบบที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเบาะแสเพื่อป้องกันการทุจริตให้เหมาะสมกับบริบท และข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และจะต้องมีการปรับตัวอย่างรวดเร็วในกรณีที่กระบวนการทุจริตมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่นเดียวกับ ปัจจัยกลุ่มที่สอง ที่จะต้องเน้นการพัฒนาคน ไม่เพียงแต่ด้านความรู้ และทักษะ แต่รวมถึงด้านจิตใจ และการสร้างแรงจูงใจเชิงบวก พร้อมสภาพแวดล้อมที่ทำให้ผู้แจ้งเบาะแสล้ำที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการด้วย

3. แนวทางในการปรับปรุงกระบวนการแจ้งเบาะแสเพื่อใช้ในการป้องปรามการทุจริตเกี่ยวกับการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

จากการอภิปรายผลจะพบว่าแนวทางในการปรับปรุงแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการแจ้งเบาะแสเพื่อใช้ในการป้องปรามการทุจริตเกี่ยวกับการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมุ่งไปยังกลไกเชิงระบบและทักษะส่วนบุคคลที่จะสนับสนุนการทำงานของกระบวนการแจ้งเบาะแสให้มีประสิทธิภาพ และมีแนวทางปรับปรุงย่อยเช่น การสร้างระบบเครือข่ายภาคประชาชนจากภายในให้เข้มแข็งก่อนจะเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการให้ข้อมูลการแจ้งเบาะแสการทุจริต เช่นนั้น จะสอดคล้องกับผ่านทฤษฎีตัวแทน (Principal-Agent Theory) ปัญหา “ข้อมูลไม่ครบถ้วน” หรือ “รายละเอียดไม่ชัดเจน” สะท้อนปัญหา Information Asymmetry ระหว่างผู้ประกอบการ (ผู้รับจ้าง) กับหน่วยงานรัฐ (ตัวแทน) ซึ่งประชาชนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลโครงการจัดซื้อจัดจ้างได้อย่างเท่าเทียม สอดคล้องกับแนวคิดการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐเป็นหัวใจของการตรวจสอบซึ่งจากทฤษฎีดังกล่าว สำนักงาน ป.ป.ช. ถือเป็นกลไกของรัฐที่ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบหน่วยงานรัฐ (ตัวแทน) อย่างไรก็ตามสำนักงาน ป.ป.ช. ยังมีข้อจำกัด เนื่องจากช่องว่างระหว่างข้อมูลของผู้รับจ้าง และ หน่วยงานรัฐ (ตัวแทน) ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายจะทราบถึงผลลัพธ์ของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้ ก็ต่อเมื่อผลลัพธ์นั้นแสดงออกมาให้ประชาชน (ผู้ใช้งาน) ได้รับบริการหรือใช้บริการในบริการสาธารณะนั้น ๆ ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องพัฒนากลไกการเข้าถึงข้อมูลจากประชาชน เพื่อนำมาสะท้อนย้อนกลับ(Feedback) เพื่อหามาตรการในการลดช่องว่างระหว่าง รัฐ(ผู้มีอำนาจ) กับ หน่วยงานรัฐ (ตัวแทน) ให้ลดลงและกำกับให้ หน่วยงานรัฐ (ผู้แทน) ดำเนินการได้อย่างคุ้มค่าและสอดคล้องกับความต้องการของสาธารณะได้

นอกเหนือจากเรื่องของการปรับปรุงเรื่องการถ่ายทอดข้อมูลแล้วนั้น ยังสอดคล้องกับผลการศึกษา สอดคล้องกับ Network Theory ของ Agranoff and McGuire (2003) ที่ชี้ว่า ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนเป็นกุญแจสู่ธรรมาภิบาล อย่างไรก็ตาม ชมรม STRONG ยังขาด “ระบบภายใน” และ “กิจกรรมต่อเนื่อง” ทำให้ความเป็นเครือข่ายอ่อนแอ เชื่อว่าเครือข่ายต้องมีโครงสร้างและบทบาทชัดเจน ไม่ใช่เพียงการรวมตัวชั่วคราว เช่นเดียวกับ OECD (2017) และ Transparency International (2020) ที่ชี้ว่า กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเป็น “จุดเสี่ยงสูง” ของการทุจริต และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ประชาชนต้องได้รับ “ข้อมูลเพียงพอ” และ “เครื่องมือตรวจสอบ” จึงจะสามารถเฝ้าระวังได้จริง

4. การอภิปรายผลการศึกษาความไม่ชัดเจนของระบบแจ้งเบาะแสกับการร้องเรียนการทุจริต

แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ช.จะมีการแยกกระบวนการไว้ชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติ ผู้แจ้งเบาะแสยังคงสับสนในการใช้งานระบบ จึงสะท้อนข้อจำกัดของทฤษฎีการป้องปราม (Deterrence Theory) ที่เน้นการ “ยับยั้ง” แต่หากประชาชนไม่เข้าใจกลไก ก็ไม่สามารถใช้กลไกนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการยับยั้งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้กระทำ “เข้าใจ” ว่ามีโอกาสถูกจับ และมีกลไกที่ “เข้าถึงได้”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการปฏิบัติ

1.1 มีการปรับปรุงระบบแจ้งเบาะแสให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีระบบ โดยออกแบบระบบ WMS ให้มีวงจรป้อนกลับ (Feedback Loop) ชัดเจน โดยแจ้งสถานะและผลลัพธ์ให้ผู้แจ้งเบาะแสทราบ

1.2 มีการสร้าง แดชบอร์ดสาธารณะ ที่แสดงจำนวนเบาะแสที่รับ ดำเนินการ และป้องปรามได้สำเร็จ (ไม่เปิดเผยตัวตน) เพื่อให้ทราบถึงผลสำเร็จในการดำเนินการป้องปรามการทุจริต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อ

2.1 ควรมีศึกษาประสิทธิผลของระบบ WMS หลังการปรับปรุง โดยวัดจากจำนวนเบาะแสที่นำไปสู่การป้องปรามการทุจริตได้จริง และระยะเวลาเฉลี่ยในการดำเนินการ

2.2 ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทเครือข่ายภาคประชาชนในจังหวัดอื่นที่มีการจัดตั้งชมรม STRONG – จัดพอเพียงด้านทุจริต

2.3 วิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับการฝึกอบรมเฉพาะด้าน สำหรับการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง อย่างมีประสิทธิภาพให้กับเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อวัดผลต่อคุณภาพของเบาะแสที่แจ้ง และการจัดสรรข้อมูลระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับเครือข่ายภาคประชาชน

2.4 วิเคราะห์อุปสรรคเชิงโครงสร้างของการเข้าถึงข้อมูลภาครัฐ และการเผยแพร่ข้อมูลภาครัฐโดยเฉพาะข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จำกัดศักยภาพของภาคประชาชนในการตรวจสอบ

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2560). พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. สืบค้นจาก <https://www.nacc.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2561). พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ป.ป.ช.
- Agranoff, R., & McGuire, M. (2003). *Collaborative public management: New strategies for local governments*. Washington, DC: Georgetown University Press.
- OECD. (2017). *Government at a glance 2017*. Paris, France: OECD Publishing.
https://doi.org/10.1787/gov_glance-2017-en
- OECD. (2016). *Preventing corruption in public procurement*. Paris, France: OECD. Retrieved from <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/integrity-in-public-procurement/corruption-public-procurement-brochure.pdf>
- Transparency International. (2020). *Corruption Perceptions Index 2020*. Retrieved from <https://www.transparency.org/en/publications/corruption-perceptions-index-2020>